

Laikler arasındaki derin bölünme

ORAL ÇALIŞLAR

Politika / 05/09/2010

Bizim kuşak birbirini arkadaşlarının cenazesinde, polis nezarethanelerinde...

Bizim kuşak birbirini arkadaşlarının cenazesinde, polis nezarethanelerinde, işkence merkezlerinde, askeri cezaevlerinde, mahkeme salonlarında tanıdı. Bizler 'askeri darbeler'in mağduru olduk. İlk tank olduğumuz askeri darbe, 27 Mayıs 1960 darbesiydi. O zaman yaşlarımız küçüktü. Annelerimiz babalarımız bize bu darbenin 'iyi darbe' olduğunu söylediler. Biz de inandık. O zaman seçilmiş bir hükümetin devrilmesinin ne anlama geldiğini henüz kavramamıştık. Başbakanın, bakanların darbeciler tarafından idam edilmesinin yol açacağı sonuçları da anlayacak yaşta değildik.

12 Mart 1971 askeri darbesi ile bizim kuşağın önde gelenlerini hapse tıktılar. En parlak olanlarımıza, en çok itiraz edenlerimize en ağır cezaları verdiler. Öncülerimizi idam ettiler. Bir kısım arkadaşımızı ' çatışma' larda kurşuna dizdiler.

Biz 'iyi darbe' ile 'kötü darbe' ayrımı yaparak durumu idare etmekteydik. 27 Mayıs 1960 'iyi darbe' ydi, 12 Mart 1971 'kötü darbe.' Yolumuza böyle devam ettik. Sağcıların bazıları tam tersi bir ruh hali içindeydi. Onlara göre de 27 Mayıs 1960 kötüydü, 12 Mart 1971 ise iyi darbe sayılabilirdi.

İki darbeye yetinmeyen askerlerimiz her '10 senede bir' geleneğini sürdürdü. Sağcılar ve solcuları 1980'de birlikte içeri tıktılar. Asıl solcular hedef alınsa da sağcılar da darbeden nasiplendiler. Bizim 68 kuşağı bu darbeye rağmen hâlâ durumu kavrayamamıştı. Bu darbe işinin 'kökten' yanlış ve halk düşmanı bir öz taşıdığını kabullenememişti. Bizimkiler göre; 12 Eylül ve 12 Mart kötüydü, ama 27 Mayıs 'hâlâ' iyiydi.

68'li solcular ve onların takipçileri ilk kırılmayı Kürt sorununda yaşadılar. Daha önce bol keseden atılan 'ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı' şimdi bir talep olarak karşılarında. Kürtler, 'kimlik' talebiyle ortaya çıkmışlardı. Tarihin en kanlı ayaklanmalarından biri yaşandı. Devlet terörü amansızdı.

Türk solcuları şaşkındı. Bölündüler. Bir kısmı bu taleplerin 'Kürt milliyetçisi' talepler olduğunu düşünerek, 'milliyetçiliğin her türüne karşı olmak' gibi 'asil' bir yerde durmayı tercih ettiler. Solcular, 'Kürt milliyetçiliğini destekleyemezler'di. Kürt hareketine uzak durdular. Hatta daha üstten bir söylem tutturarak, "Kürtler önce feodaliteyi yıksınlar, kendi ağalarına karşı çıksınlar" diyerek, onlarla aralarındaki mesafeyi iyice araladılar.

Kürt kimliği talebi, Türk solunu ortadan böldü. Bir kısım solcu Kürt kimliği talebinin arkasında duruyordu. Derken, askerlerle dindarlar arasında bir iktidar kavgası başladı. Askerler, dindar arka

plana sahip partileri istemediklerini ilan ettiler. Onların kazandığı seçimleri ‘meşru’ görmediler. Bu partileri, yargı sistemini de harekete geçirerek pasifize etmeye çalıştılar. İslami kesimin partileri kapatıldı, liderleri siyaset dışına itildi. Bununla da yetinmedikleri daha sonra anlaşıldı. Askeri darbe planları da yapmışlardı.

Bu noktada Türk laikleri, Türk okumuşları bir kez daha bölündüler. 28 Şubat 1997 postmodern darbesi bu parçalanmanın itici gücü oldu. Türk solcularının, aydınlarının bir kısmı anne babalarından devraldıkları ‘iyi darbe’ efsanesini sürdürürken bir kesimi bu ‘mirası’ reddettiler. Askerin siyasete müdahalesinin topluma çok büyük zarar verdiğini ilan ettiler.

İşte bu parçalanma, Türkiye’de siyasetin kaderini ve yönelimini belirleyen etkiler yaptı. “Asker gelsin, bizi şeriattan kurtarsın, asker bizim gericiliğe karşı teminatımızdır” türküleri artık toplu halde söylenemez olmuştu. Militarist sistem eleştiriliyordu.

Tartışma ve bölünme derinleşti. Hiçbir şey eskisi gibi değildi. Cumhuriyet elitleri bazı solcuları da peşlerine takarak, “Bu ülkeyi biz yönetiriz, başkasına vermeyiz” diyorlardı, karşılarında ise yıllarca birlikte hareket ettikleri laik kesimler de yer alıyorlardı. ‘Darbeci büyü’ bozulmuştu.

Laikler bölündü. Bu bölünme bazılarının sandığı gibi yararsız bir bölünme değil. Bu bölünmenin neden olduğu gerginlik de yararsız sayılamaz. Bu bölünme, Türkiye’nin demokratikleşme ihtiyacının ürünü. Bugüne kadar demokrasiye sırt çevirmiş, modernist elitlerin peşine takılmış bir kesim, şimdi “Herkes için demokrasi” diyerek eski cepheyi terk etti. Gürültünün büyüğü bundan koptu.

İhtiyaç olan belki de buydu.

Sol gerçek kimliğine bir ihtimal bu sürecin sonunda kavuşacak..